

Ordinations-Tale,

Universitetsbiblioteket

Brosing Box 28

i

Domkirken den 3die April 1816,

o v e r

Psalm: 40, 7 B.

Du haver igjennemstunget mig Ørene,

f o r

Hr. Jørgen Meldahl Arentz,
Sognepræst til Dvinneshahl;

Hr. Hans Severin Arentz,
Hospitalpræst i Trondhiem;

Hr. Johan Baltazar Flotman,
Residerende-Capellan til Woss;

ved

J. N. Brun.

Bergen, 1816.

Trykt hos K. Dahls Enke og Søn.

STATIONERS' HALL

Printed and Sold by

1800

1800

Printed and Sold by

1800

Printed and Sold by

Printed and Sold by

Printed and Sold by

1800

1800

Printed and Sold by

1800

Printed and Sold by

510749

I Bergens Rigeste og Rige i Bergen!

Eder allene vedkommer denne Fortale. Med Ordla-
nations-Talen staaer den i ingen Forbindelse,
skjønt Begge dog sigte til Guds Kirkes Lær.

Skjønt ikke Bergenser, men 42 Aars Embeds-
mand her, har jeg dog, fremfor noget Byens Barn,
kundgjort paa Tryk, hvad Sandt jeg vidste til By-
ens Ære. Giver mig Stof til endnu en Gang at
prale af Eder. Anledningen frembyder sig snart,
snart ville I faae trokt Indbydelse, hver Menighed
fra sin Præst, undertegnet af Sjø, blandt hvilke jeg
den eene, men og den eneste fraværende, hvis
Navn Forfatteren havde undertegnet, uden at jeg
vidste forud Indholden, men hvormed han in-
tet vovede, forfattet som den efter mit Hjertes Ønske.
Jeg har intet væsentligt at tilføie og kunde ikke
heller nu i min Alderdom i den Anledning skri-
ve noget saa lunefuldt og fortræffeligt, som hvad
der læses i National-Bladene af 19de og 21de
Marts d. A. Kun til Eder, Højskarede! disse
faa Linier: Til Bibler trænge ikke I, og Trang
dertil i Stiftet fra Bibel-Elskere er ikke ble-
ven højrestet; men Indbydelsen gjælder nu Na-
tional Ære. Morae veed hvad vor udmærkede
Kronprinds har givet og hvad det oprindelige

Londonſke Bibel-Selskab har lovet os; ſkulde vi ſelv bidrage intet, eller forholdsmeſſigt alt for lidet, vilde det være ſkandſel. Menig Mandſ Religions-Aand vil ikke frelſe fra denne ſlam, om ikke de Rige dertil biedroge det vigtigſte, og, det vilde gjælde Bergens Ere, om den ikke biedrog det vigtigſte blandt Byerne i Norge. At det ikke blev Tilfældet ved et Par vigtige Anledninger, men ſom dog ikke vedkom Religionen, lod ſig maafkee undſkyldes, deels fordi man ſaae ſig ſaa tit ſkuffed af Wind, deels fordi man havde fattet den, ikke gandske ugrundede Fordom, at alt det, hvortil mange ſkulde ſættes i Arbejde, plejer blive efter Ordſproget: Stort Skrig og lidt Uld; men her gjælder det Religionen, her nærer jeg det Haab, at Bergen vil hævde, hvad jeg ved forſkiellige Leiligheder har yttret om den paa Tyſk: fortrinlig ſand Hæder, fremfor Byerne i Norge.

Min Ordinations-Tale klager over Kulde i mit Fødeland, dog troer jeg her er mindſt koldt i Bergen; her ſeer man næſten hver Sabbath Kirker, ſom ere fulde. I 30 Aar, i Korſkirken, har jeg prædiket hver Søndag for fuldt Hus. I hvilken Bye i Norge ſkal den bedſte Præſt 10 Aar talende i ſamme Kirke, kunde ſige det ſamme? Af dette og meer troer jeg det, ſom ſagt, mindre koldt i Bergen, end i nogen anden Norges Bye. Underholder dette Fortrin, I Rige! da det nu gjælder en Saa, der i den ſidſte Decade med rette regnes til ſand Folkes Hæder i de meeſt oplyſte og mægtigſte Riger i Europa, der blomſtrer over 8 Aar i Broderrijet

Sverrig

Sverrig og allerede med Held er begyndt hos
vore fordoms Brødre de Danske, især i Fyen.
Kommer dette, som jeg med Guds Hjælp haaber,
hos os til Iværksættelse, vil dog vel mit
Raad, da jeg er den ældste af de Syv, komme i
Betragtning, og da vil man begynde med A B C
Bøger og Catechismer, saa med Forklarings og
smaa Opbyggelses-Bøger, saa med nye Testa-
menter, og endelig, naar man føler Kraft der-
til, med hele Bibler. Man kan ikke vente at
nogen fuldstændig Plan kan udkomme, førend man
nogentunde veed hvad der vil indkomme. Jeg
tvivler ikke paa, at hver Præst i sin Menighed
vil besørge dette skjønne Anliggende med muelig-
ste Nøds og Kraft, og, skjønt det maaske i Folge
nærværende Pengerystelse vil convenere de fle-
ste at betale deres Indskud strax til den collec-
terende Præst, bør dog ingen Skilling gaae ud
fra Bergens Bye eller Stift, førend saadan Plan til
Organisation er kundgiort, som kan sikke enhver
for Pengenes hensigtsmessige Bestyrelse og An-
vendelse; i Mangel deraf maa Hver faae Sit til-
bage. Til mig begynder nu at indkomme fra
Stiftet; kun fra et eeneste, ikke betydeligt Kald:
Kind! veed jeg den endelige Product, nemlig noget
over 2000 Rbd. Navne-Bærdie. For denne Pens-
gesum kan jeg ikke nægte mig den Glæde, at
nævne her min afdøde bedste Vens Søn; Præsten
Hr. Jens Kennord med Bre.

Du haver triennemboeret mig Ørene Dette
var Terten, Billedsproget i Davids Mund og til
Billedet valgt en lovbefaleet Handling. Davids
Israel fuldelig bekendt; men en Handling, som
ikke bogstavelig havde begjæret Digteren David selv.
Men ogsaa dette vidste hans Samtid, og forstod
altsaa strax, uden Skriftfortolkning, den sande Mee-
ning af dette Digtersprog. Men vi, de fleste af os
i det mindste, skulde ved første flygtige Gjennemlæs-
ning ikke vide enten vi læse et udstøttet dybt Hjertes
Suf over nogen guddommelig Kæffelse, eller et Lov-
sangs-Udtryk for vederfareet guddommelig Naade,
naar vi ikke tænkte paa, eller ikke kjendte det politiske
Lovbud hos Israel, som forklarer Udtrykket; men
deraf forklaret og omsat i vort hverdags Sprog heder
det: Du haver atter fæstet mig for stedse til
din Tjeneste, eller endnu hjerteligere i vor Børne-
lærdoms Sprog: Dette haver du gjort altsam-
sammen derfor, at jeg skulde være din egen som
en synderlig Ting. Denne Forklaring skal frem-
løse klar som Dagen af følgende mosaiske Oldsager,
hvormed jeg haaber ikke at skulde kjede. Israel havde
Slaver, Eweque; disse vare 2 Slags: Hedninge
eller Ebræere; disse Sidste havde Fortrin for
de Første, blandt andre dette: Ebræeren skulde efter
6 Aars troe Tjeneste i det 7de erklæres frie. Da
skulde og Husbonden give ham til et Slags Udstric
Ollie

Ølle og Viin, Faar og Frugt, Erød. 27;
at han dog en føie Tid maatte have Kost og Tøring,
indtil han fik sin nogensteds anbragt. Nu var
da Slaven fri, Deut. 5, nu sineaen, nu sig
selv raadig. Men hvad skulde han nu? Den
Smule Fødeforraad var snart fortæret. I Tjeneste
uden Løn intet oplagt, hvorfor at sætte Bo. Intet
Haandværk lært, denne hæderløste og selvstændigste
Næringvet, næst Agerdyrkningaen, hvor den duelige
Mand med tilladelig Stolthed kan see tusinde forlæge
ne Meduenneker over Skuldrene og stae saa stort
et Ord: "Jeg adspørger kun Gud i Him-
melen og mine øvede flittige Hænder om
dagligt Brød." Noget sligt havde den ar-
me Sværer sjelden lært, og hvad skulde han da?
Glyve omkring som fattig Fugl fra Træ til Træ,
uden at finde den løvsulde Green, paa hvilken at
lægge sit trygge Rede. Dog - Daglønner
da maa skee? Ja! kun denne Udstat var endnu
tilovers. Men dette blev doa vel kun af Haanden i
Munden, og ikke engang dette stod altid tilrede.
Jeg har seet Synglingen græde for Brød,
det var haardt, men jeg har seet den Stærke
græde for Arbeide, det var haardere. Ofte
gives der i de fleeste Stater, især i Byerne, saa-
danne, som Jesus benyttede til Billedet i sin bekjendte
Lignelse om Arbeiderne i Viingaarden, Saadanne,
som stode ledige paa Torvet den ganske Dag,
fordi ingen leiede dem. Saaledes stod vel ofte
den arme Frigivne og fangede Veir og levede af Lust,
og kunde med den høie Frihed hverken klæde eller
føde den arme Krov; han saae sin Uafhængighed,
nød den, men græd over den; men ønskede sig tilbage
til

til sin forrige Slavestand, helst om hans Herfskab havde beegnet ham efter Mose Lov, eller rettere saat, efter Guds Kjærligheds Lov. Den guddommelige Lovniver, som forudsaae dette Tilfælde oftere muligt, og et endnu, skjønt maaskee sjeldnere, men som forudsætter, at ikke enhver, som slipper ud af Slavestanden ogsaa fører med sig Slavestind, havde derfor givet det skjøne Lovbud, som forklarer, ja! herliggjør min Text. Saa lyder det: Men dersom Tjeneren siger haardt, det er alvorlig paastaaer: jeg elsker min Herre, jeg vil ikke være frie, da skal hans Herre tilkalde Retten og holde ham op til Døren af hans Huus, eller Dørstolpen og hans Herfskab skal igennemstinge hans Øre og han skal da tjene ham stedse. Det var altsaa ikke voldelig, men lovfik Medfart, ja frivillig af ham selv attraaet. Han ønskede dette Mærke til sin Fremtids Sikkerhed, at han ikke selv, om en Friheds Feber antastede ham, skulde kunde gaae bort, og at hans Herfskab ikke skulde kunde forløve, endnu mindre sælge ham. Og hvilket nogenlunde godt Herfskab skulde vel faae Lyst dertil? Hvilken Nutidens Huusfader elsker ikke en gammel troe Tjener, af hvilken han veed sig elsket? Nei! denne sammengroer med Familien, som et Lem til Begæret, som en Nærbeslægtet, og det skulde gaae god Huusbond selv, eller velarsede Børn alt for tungt, om en Saadan skulde forlade Huset, uden ved at bæres med Hæder til den rolige Grav. Nu forstaae vi Texten, forstaae David, høre den glade Lovsangs Tone i Ordene, naar en Konge saa selvstændig, saa fri, saa uafhængig, som han, med en Slaes Stoltheds

Stoltheds Følelse i Verdens Afsyn taler dette Sprog
til Kongernes Konge, til alle Rigers enevældige
Behærsker: Du har iajennemboret mig Ørene,
taget mig tilbage i din Tjeneste, fæstet mig for stedse
og du skal ikke mere kunde bortvise mig, ikke mere
løse mig fra denne hellige Pagt. Jeg har for-
klaret min Text, den forte Rest af min Tale
skal kun være Textens Anvendelse, og Anvendelsens
Hovedindhold: at rose den faste Tjeneste hos
Jesum min Herre. Ikke forstaaer jeg just, i det
mindste ikke blot, en saadan Tjeneste, som den, hvor-
til disse 3 Mænd skal fæstes i Dag; men en inder-
ligere, en Saadan, som den David tænkte sig i
Texten, derom vil jeg tale, dertil, om jeg kunde,
overtale, at min Tales Virkning maatte blive, om
mueligt, ei alene hos disse Tre; men hos mange
Flere, som høre mig Denne, den friegivne Ebræers
ædle Beslutning: Jeg elsker min Herre, jeg vil
ikke være frie. Ja ja! Frihed, Selvstændighed,
disse det borgerlige Samsunds Huldquinder, ind-
smigre sig under alle Former, fortrylle mangt et
godmodigt Mennecke, og mit i Christenheden afhol-
de ham fra at fæste sig til Jesu Tjeneste. Jeg anseer
alle Saadannes Tilstand sørgelig, og ønskede, o!
hvor gjerne, at de vilde, om og først fra denne Dag
af, modtage Fæstepenge af min Herres
Haand, ved hans Aands og Naades
Virking. Jeg taler idag ikke et Ord til den
Ugudelige, til Pasternes Trælle, til dem, som ere
solgte under Synd. Men jeg diater vel ikke, jeg
skaber vel ikke Idealer, naar jeg tænker mig mange,
blandt saa kaldte retslafne Verdens
Borgere

Woraere, den, der i 'Lignelsens' Sprog" i aandselig Forstand staae ledige paa Torvet, som vel endog rose sig af en Slags indbildt indvortes Frihed; som tænke, om ikke endog sige: "Jeg er ikke Slave, ikke af nogen Last, ikke af nogen Sect. Jeg er hverken frøl Spotter, eller hovedhængende Sværmer. I Religionsag lader jeg dem være lige. Kolig Lutheraner, siden jeg, nu engang er født og opdragen blandt dem; men jeg spørger ikke paa deres Ret mod anderledes Tænkende. Mine Øren ere ikke gennemstulne til noget Guds Huses Dørstolper. Jeg er ikke Zelot, men tollerant baade mod Andres Arviæller og Andres Meninger; jeg er en Nutidens Menneſſeven; jeg er en Verdens Borger; "jeg er frie." O! med din Frihed! du arme, svage, ubefæstede Ven! Mit Hjerte bløder for dig jo mere jeg har haft Anledning til at kjende dig, som det ædle, fromme, uegennyttige Naturmenneske. O! hvor du staaer ubefæstet, hvor din Stilling er slibrig. Jeg udrækker fra det faste Land min Brode-haand til dig der, hvor du staaer paa din bristerærdige Jisbro. Jeg seer 3 Jurier især at svæve omkring dig: Hofmod, Bellyst, Gjerrighed. Disse læse med graadig Eyst denne Opſkrifter over dit aabne Hjerte: Her er Værelser tilleie. Du aabner det lettelig maaskee kun for een' af dem, den, du ledst kan fordrage: for Hofmod maaskee; den melder sig under Navn af Grefselse; den er isørt Majestat og gaaer som en Dronning; den taaer dig i Skole og lærer dig ret smukke Ting; du bliver istand til at hærde dig mod Bellyst, at leve som en Nazaræer, at foragte Gjerrighed, at opoffre Egennyttien for
din

din høit opffruede Storheds Planer; du turde og
saaledes blive den nyttigste Borger for Statem.
Men inden du veed et Ord deraf, fører dig denne
dit Hjertes Argud op paa Tindingen af Temp-
len og hvidsker dig i Dret: Lad dig falde ned!
Du falder ned og — du knuses. Eller du er den
fromme venfabelige Selskaber. Til dig beiler
Bellyst, Klæd som en Hyrdinde, og under Navn
af Skyldfri Glæde. Den lærer dig i Begyndelsen
meget Godt. Du foragter Ingen, du har aabent
Hjerte for Trængende, og, er du rig, tilbedes du
i din Kreds, medens du bliver alt mere og mere
Træl af dine Nødder, dine Udsvævelser; du vis-
ner i den Alder, du skulde blomstre; du erfarer
alt for tidligt, at Døden er Søndens Sold.
Ja! godt og vel, om ikke denne Fortryllerske endnu før
du dør, klæder dig med Spot og Skændsel. Eller
den tredie Plageaand indlister sig i dit ledige Her-
berge; den, som min Bibel kalder Mammons
dens Attrihutter ere herlige: Orden, Tærvælgelighed,
Skid. Denne omskaber dig leetelia til den nedriaste
blandt alle Trælle. Du foragter Nærmænds For-
agt, du er haard mod al Nød, kold mod alt Vædt,
endog mod Skyldfri Glæde, du bliver Selskabets
umætteligste og meest forhadte Blodigale. For at
fæstes i Tieneste hos een af disse Tre
staaer du fare du Ubefæstede! Og om
ingen af dem brante dig endnu saa langt, at Andre
kunde siage høem af dem du egentlig tilhørte, tro mig
blot Ubestemthed, blot en indvortes moralsk
Tilstand, lignede den udvortes Boraerlige, som vi
Kalde Pøsgjængerie. O! den er høist farlig,
den føder Egeghdighed, Egeghdighed Kulde,
Ku.de

som den, der kunde bide over Soel og Maane.
Men da var han størst den Dag, da han
sammenkaldte det hele Folk i Sechem
mellem Bjergene Ebal og Garizim; da
han opregnede hvad Jehova havde gjort mod sine
Dyrlere, og hvad Molok og Baalim mod Sine,
da han derpaa ligesom løfede Israel fra Paga-
tens Baand, og sig selv fra sit eget, stillede sig
frie og ubunden blandt det frigivne Folk, samlede
Stemmer til et nyt Valg; men opgav dog selv den
første Tone. Saa lød hans uforglemmelige Stor-
thingsord: Om det mishager Eder at tjene Je-
hova, saa udvælger Eder idag hvem I ville
tjene, enten den, Eders Fædre tjente, som
vare paa hin Side Floden, eller de Amori-
ters Guder, i hvis Land I boe. Men jeg
og mit Huus vi ville tjene Jehova. Saale-
des gjennemboede han for den Gang det hele Folkes
Øren, og blev ved saadan Pagtens Fornælse,
o, hvor stor! Lær da du, som bliver evig Træl,
om du vil beholde din mædre, vantrevne, men dog
fortrængende Frihed, lær dog, at det er den meest
ærefulde Selvstændighed, naar den kan sige: Jeg
vil ikke være frit, jeg elsker min Herre.
Ja! der er Ære med denne Tjeneste, den kender ikke
Trældom, den har kun et Evangemiddel, det er
Kærlighed. Der er Ære med at sige som Paulus:
Christi Kjærlighed tvinger os 2 Cor. 5. Men
Æren er dog egentlig et vindigt Væsen. Menne-
sket vil Lykke, og mon ikke den sande udt skulde
nydes i Jesu Tjeneste? De, til hvilke idag fora-
nemmelig min Tale, vide uden min Erindring, at
sand Lykke ikke bestaaer i jordiff Rigdom, i Andels-
fers

fers Kruus, i glimrende Grespøst; men den er
indvortes Tilfredshed, Samfund med Gud, Kraft
til at lide, Trost i Nød, Glæde i Saligheds Haab
og Fremodiathed til at døe. Dette er den faste Løn,
Husbonden giver. Det er ikke læt Mynt. Hvo,
som kender denne Herre, og denne Løn, og denne
Tjeneste, har Ret og faaer Lyst til at rof Tjeneren.
Dog, Medchristne! lader os rose den med
Maade, ikke i Alide, ikke udsætte denne Ros til
Spot for den Verstdige Verden. I det minste
ikke vi, hvis Kaar kun lidet glimre, medens Ver-
den seer os svage, fristede, under Korset sukkende;
vi, som bære dette Viggendese i skrebelige Leerkar;
vi, som ikke kunne fremvise den bedste Tjenestens
Løn. Den er som den males i Nabensaringen;
som den hvilde Steen, og Navnet skrevet paa
Stenen, hvilket ingen kender, uden den som
bær det. Vi bør ikke udsætte vort Gode for Ringes-
agtelse af Lykkens lettsindige Søner. De turde
vel tænke, om ikke sige: Velan! nyd dit Gode!
har du det saa godt, er det bedst for dig selv.
Men To gjøre eet, og det bliver ikke det Samme.
Naar en Konge, en Helt, en Oplysningsmand;
men om hvilken hans Samfund veed, at han havde
gjort et dybt Fald, naar han ikke blues ved at nævne
sin Opreisning, sin Tilbagekomst til sit forrige Her-
skab, naar han brammer med et frivilligt Trældoms
Mærke, som om han ved Billedet skulde forskjønned et
af sine kosteligste Diademer, naar han saaledes tal-
ker, saaledes lofsynger Kongernes Konge. Du
haver gjennemboret mig Ørene. O! da tæn-
der det større Jld, da udbreder det klarere Lys, end
om hundrede omvendte og benaadede Syndere i de
lavere

tabere. Kredse rosede deres Herres Tjeneste. **Ia**
VIOM de dog de Stort, hvis Skilling i Verden
er alimrende, hoormeget de kunde virke med lidet,
hoor hoit talende endog deres Taushed skulde vare,
naar de blot gave lysende Exempler, med Viesnygt
harte Guds Ord og flittig deelioge og med Livagtig-
hed i enhver velagerende Deel af vor Gu: sdyrkelse.
En saadan Stormand har Ret til at sige med David:
De, som frygte Herren, skulle se mig og glæde
sig; thi jeg haaber paa hans Navn. Ps. 119.
Vi Lærere, embedsmæstgæn fastede til Tje-
nesten, ja vort Kald er det nu engang at rose Tje-
nesten altid, allevegne at gøre Jesum stor, at hers-
liggjøre hans Navn, at prædike hans Korsos Ord,
hans Døds Kraft, hans Opstandelses Rejsferdighed.
Men især hoor vi kaldes som den Rettens Berjent,
der skulde have Deel i Ebraærens Fæstnings Hand-
ling. **Vi** have især i vort Kulkeltigeen Hand-
ling saare lianende denne. Det er Daabens
Vagtes Fornælse hos de Unge, det er Confir-
mationen. Der gælder det, om vi Lærere kunne
være ret overflødige, ret varme i at rose Tjenesten,
rose den Herre, som dem k øbte med sit Blod; som
gav dem i Daaben Aandens Fæstepenge, og som nu
vil fæste dem paany. Da gælder det, om der hos
Læreren selv er Jld paa Arnestedet til at gøre Tje-
nesten indbydende, tilløkkende, til at prædike med
Held over disse Herrens Jesu egne Ord: Mit Nag
er gavnligt og min Byrde er let. Math 11.
Fuldende Handlingen rimaliter, skulle de fleste
kunne, ja vel endog ved methodisk Pædagogik sætte
den Unæ istand til at svare retteligen paa Børnelær-
dommens vigtigste Spørgsmaale. Men var der in-
gen

gen Mand i Læreren, ingen Kjerligheds Ild i hans eget Hjerter til den Herre, hvis Tjeneste han skulde rose; herskede Gavn, eller Tørhed, eller Kulde i hans Foredrag, gjorde han selv den hele Gjærning, som Trældom, saa kunde han confirmere Hundrede, uden at have igjennemstunget Drengene paa een eneste, uden at have fastet een eneste til Herlighedens Herres Tjeneste. **Hu, Brødre!** her er saa koldt her i Norge i Guds- og Jesu Saa. Vort nye Brøderrike beskammer os; hvorfor maatte det ikke heller antænde os, opløse os, giere os mere brændende i Manden? Mon ikke en Hoved-Marsag til den aarlig voksende Kulde er den Tørhed, den Stivhed, for ikke at sige Skiodesløshed, ja Ringagt, hvorved denne dyrebare Fæstnings-Akt forberedes og udføres af alt for Mange? **Brødre,** især **I To,** som sendes til det mindre fordervede Land, der ulmer endnu megen valker Ild under Asken, men der skal Mand til at blæse paa den, om den skal opflamme til Lue. Du **I** bragte Skolevæsenet saavidt, som vi nok alle maatte ønske det, at Ungdom svarede, som maadelige Candidater ved en Høiskole til Embeds-Examen, det kom endnu an paa om **I** have havt Ild at kaste paa Jorden, forstaaet at fange Mennesker, førend Verden havde fanget dem, om **I** vide at nytte deres Alders haabefulde Vaar til at fremlokke hos mange af deres da saa let bearbejdelige Nyland denne valkre Braad, denne herlige Beslutning: Jeg vil ikke være frie, jeg elsker min Herre. Gjører Confirmationen til Eders bedste Skoleholder. Seminarium. Udseer der den bedstophynte og sædeligste Dreng, for siden at anbefale ham til Skolehold, men

især

især anbringer med Værdighed Glæder af Helligdommens Altet til Vortrenes mere fængende Hjerter, disse ere og mere oplyste, fordie deres huslige Daad levner dem Tid til at lære mere. Jeg kjender Landet jeg Gaule. Skulde der ikke være mere Lys end hvad de ildelønnede v. andrende Skoleholdere have kundet udbrede, der maatte mødt mig allevegne egyptisk Mørkhed, men hist og her, nu og da, havde dog været Præst, varm for den gode Sag, som havde taget sig med Liv og Siel af denne Fæstnings-Handling; Piger især vare gangne derfra med Jesu Kjærligheds Ollie paa deres Lamper, som de 5 kloge Tomfruer; disse vare blevne gifte, blevne Mødre, og underviste deres Smaae ved deres Kæde, førend den bedstuelige Skoleforanstaltning kunde faae fat paa dem, ikke at tale om, hvor tidlig, hvor kraftig gudsfrygtige Mødres Exempler virke. Det staaer trykt, men er vel ikke læst af Mange. Selv jeg, kun 4re Aar gammel, kunde læse ligesaa let og ligesaa rigtig da, som nu, i hvilken somhelst Modersprogets Bog, oplært eene og allene af min Moder; Fred med hendes Støv. J ser her Brødre Eders Rald. Jeg lægger i Dag især denne summe Religions Handling paa Eders Hjerter her for Guds Ansigt, naar jeg snart maae gaae bort, kommer ihu, at jeg sagde Eder i Dag, hvad vor fælles Herre sagde til sin tro Tiener: Peder! elsker du mig, da fød mine Lam. Prædikler slittig og hjertelig over disse den store Børnens Ord især for Mødrene: Lader smaae Børn komme til mig og forhindrer dem ikke, thi Guds Rige hører saadanne til.

Den 3die af Eder kommer did, hvor ikke denne

denne Handling vil møde ham, Skjønt han vel ikke
 længe vil blive der, om ellers Kirkens Forejatte, som
 jeg har god Grund til at haabe, besørge fortrinlige
 Gaver anbragte der, hvor de fortrinlig kunde gavne
 Kirken; men nu for det første vil han ikke faae at op-
 elske de spæde haabefulde oprundne Skud, men at
 vande og understøtte de sørgeligste Misvæxter, de tam-
 merligen ormstunkne Stammer, eller han skal især
 finde hvad han fandt, som reiste fra Jerusalem til Je-
 richo, Mennesker, som vaandede sig under ædende
 Saar; men saavidt det staaer til mig at skjende denne
 ædle Rejsende, troer jeg han fører med sig et skjønt
 Forraad af Olie og Vin, og aabent Hjerte til at ind-
 øse lindrende Bederpørgelse i blødende Bunder.
 Dog disse og alle øvrige Tjenestens Plig-
 ter kende I vel alle 3. Alle 3 have I arbej-
 det i Religions Undervisnings-Fag. I to Brø-
 dre, oplærte begge fra Buggen af ved vor christelige
 Samaliets Skoler, have allerede ved offentlige Em-
 beds-Prøver belønnet den værdigste Fader, fuldest-
 gjort Staten, og gaaer i Dag over fra Gudelørens
 videnskabelige Fag til at prædike Rigets Evangeli-
 um for de Enfoldige. De, skjøndt vel ikke
 Statens Tjener, lod dem dog leie, for ikke at
 staae ledig paa Torvet til at arbejde i christelig Oplys-
 nings Vej og har allerede vundet der gandske fortrinlig
 baade Agtelse og Ærelighed, baade hos Forejatte og
 Læringer. Saa vandrer da med Gud alle 3 til Nor-
 ges 3 forskjellige Stifter, holder ikke Dreene op til
 Guds Husets Derstolper, men enhver af Eder opsende
 denne Bøn til Husets Herre:

Oplad ellers atjenemboer mit Øre,
 Blandt dine Tjenere at staae,

Som

Som ufortrødne altid gjøre,
Hvad Du i Ordet peger paa.

Men saa siger hans Ord til Enhver: Gjør en Evang-
gelistes Gjerning, Herren skal høre Eders Bøn og
give Eder Naade til at blive i de 3 Stifter 3 levende ta-
lende Evangelister.

Du rester kun at anvende min Tæ, Ikke i
Ord, men i Gjerning, og nu tilstaaer jeg, at
Billedsproget har meget og mangt uanvendeligt. Kir-
kens udvortes Form er nu bleven Staten underordnet.
Vi føre nu ikke mere Mirakkel-Gaven med os. Ingen
kan fortænkes, som, i Mangel af Føderaad, søger
Tjeneste for at finde Brødet. En af Eder, sy-
nes dog, af Lyst til Tjenesten, især at
have søgt den, da han for det første ellers ikke saaer
ogget stort bedre, end det han forlader, og, da hans
yngre Aar og færre Pligter og megen Folkegunst, hvor
han er kiendt, endnu nogen Tid synes at smile ham i
Møde og at kunne opholde ham fra denne Reise, som
Eltezer i Labans Hus; jeg turde maaskee ikke feil-
le, om jeg tiltroede Ham dette, som hans fornemste
Bovægegrund: Jeg vil ikke være fri, jeg el-
sker min Herre; men feiler jeg ikke heri, saa skal
jeg være vis i at anvende paa ham, hvad jeg læser om
hans Navne, den 4de Evangelist: Dette var den
Discipel, som Jesus elskede; arv hans Elskne
unge harbefulde Mand! og arbeid i Guds Kirke for
Guds Kirke, indeil De, som han, bliver graae og
døer af Alderdom Men hvad Ubrødelighed an-
gaaer, skal min Handling fuldkommen ligne den med
Ebræen. I Skulle nu, i mange Vidners Nærvæ-
relse, her for Guds Ansigt, fæste Eder selv til Tienes-
ten med Mund og Haand, og siden hos mig, til Tienes-
stens

stens væsentligste Pligter, med personlig Eed: og, er der nu Oprigtighed i Eders Ja, Brodersamsfund i Eders Haandtaa, Religionsaand i Eders Eed: saa nærer I den det Haab om Mænd af Samvittighed, at ingen af Eder fuldender Tjenesten, uden at kunne sige i glad Erfarenhed, Jeg vilde ikke have været frie, jeg elsker min Herre: jeg fandt ham dog saa roefast, saa belønnende: har jeg end maattet krampe tungt giennem Livets mangfoldige Besvær, ingen Tjeneste var som denne, vi vare som Sattiger, men som dog gjøre mange Rige. Hvo, kunde, som vi, uden at tage af sit Eget, paa en Gang beværte saa mange? Hvad er hurra. Naab for Seiervinderen, mod flere Hundredes tausé Aandags-Taarer, stundom sød Løn for en eeneste Tale? Naar vi plantede og vandede med Troest, saa gav Gud Bønnen, og hvad som lykket, lønner: og saa have vi dog det bedste til gode. Paa den store Allehelgenes Dag skal det komme, som Husbonden sagde: Eders Løn skal være stor i Himlene. Nu derpaa i Jesu Navn til Handling: kun først min Betsignelse, men, af! den er kun Bøn, men en god Bøn, Gud give Eder alle 3 Naade og Naade til at erfare noget lignende det, som lagde de hine 3 denne Roes i Munden over Herrens Jesu Tjeneste:

Vi saae hans Herlighed, Herlighed, som en Lenbaarnes af Sæderen, fuld af Naade og Sandhed. Amen.

